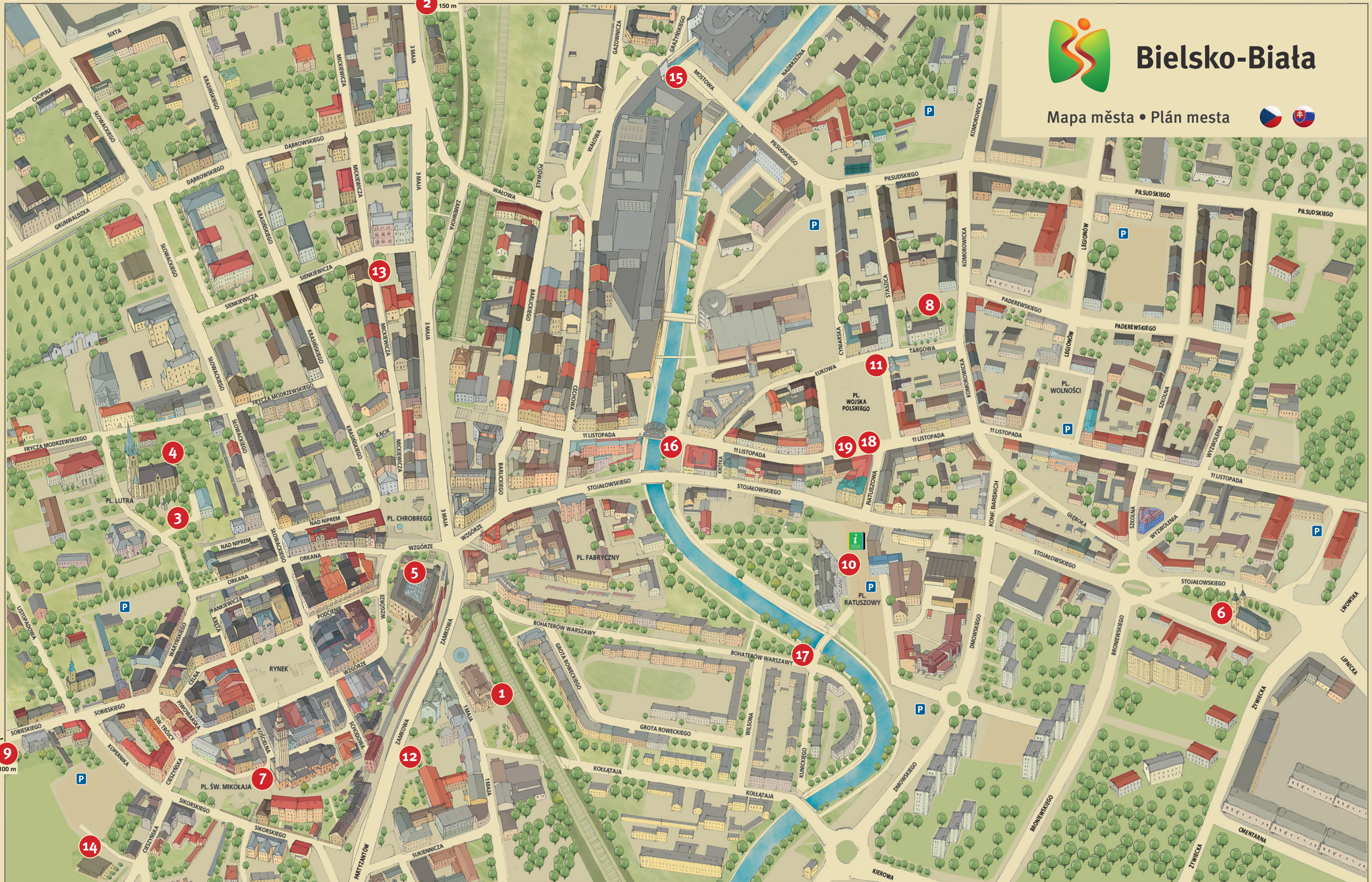

Bielsko-Biała

Mapa města • Plán mesta

9
100 m

Cavatina Hall
200 m

Stadion Miejski
500 m

Stadion Miejski
200 m

Bielsko-Biala kouzelně se rozprostírající u úpatí horského hřebene Beskyd je jedním z nejmajímavějších sídel na jihu Polska. Jako město pod tímto názvem existuje teprve od roku 1951, kdy se oficiálně spojily dvě do té doby samostatné obce Bielsko a Biala, ležící na protilehlých březích řeky Biala tvořící hranici mezi Slzskem a Malopolskem.

Slezské Bielsko, založené v 13. stol., se už ve 14. století ocitlo v hranicih českého království, aby bylo následně společně s ním v roce 1526 včleněno do Habsburské monarchie. Malopolská Biala, která jako osada existovala od 16. stol., ležela na západní hranici polské šlechtické republiky. Po prvím dělení Polska v roce 1772 se i ona stala součástí Rakouska, v nově vytvořené provincii – Haliči. Teprve v roce 1918 se obě obce vrátily do polského státu.

Charakteristickou vlastností pro obyvateľstva Bielska i Bialé byla až do 2. svetové války mnohonárodnosť a mnohokonfesnosť. Žili tu vedle sebe Nemci, Poláci, Židé, Česi, katolíci, evangeliči a vyznavači judaizmu. Všetchny tyto národnosti prispěly trvalými súčasťmi své kultury a vytvorili tak špecifický národnosťni tyglík, který ukončila 2. svetová válka.

V súčasnosti do Bielska-Bialé láká návštevníky nejen krásná architektúra mesta, ale také nádherná krajina okolních hor. Ve mestě začíná spousta turistických horských stezek. Lze po nich putovať až do niekoľik desiatok kilometru vzdáleného Slovenska a České republiky. Veľkou atrakci Bielska-Bialé je nepochybne moderní lanovka na Szyndzielnou – jeden z beskydských vrcholů ležících v hranicích města.

Bielsko-Biala je městem zajímavé historie a četných památek. Mnohé z nich svým kouzlem a stylem odkazují na vídeňskou architekturu. Proto se také městu ležícímu na okraji Habsburské monarchie říkávalo „Malá Vídeň“. Ze všech obcí v Polsku se Bielsko-Biala může pochlubit nejvíce památkami spojenými s luteránstvím rozvíjejícím se zde od doby reformace.

Bielsko-Biala – ktore sa malebné rozprestiera pri úpätí horského hrebeňa Beskyd je jedným z najzaujímavejších miest na juhu Polska. Ako mesto, pod týmto názvom existuje len od roku 1951, kedy to sa oficiálne spojili dve do tej doby samostatné obce Bielsko a Bialá, ležiace na protíľahlých brehoch rieky Biala tvoriacej hranicu medzi Sliezskom a Malopolskom.

Sliezske Bielsko, založené v 13. stor., sa už v 14. storočí ocitlo v hraniciach českého kráľovstva, aby bolo následne spoločne s ním v roku 1526 včlenené do rakúskej monarchie. Malopolská Biala, ktorá ako osada existovala od 16. stor., ležala na západnej hranici Polska. Po prvom delení Polska v roku 1772 sa aj ona stala súčasťou Rakúska, v novo vytvorenej provincii – Haliči. Až v roku 1918 sa obe obce vrátili do polského štátu.

Charakteristickou vlastnosťou pre obyvateľstvo Bielska aj Bialej boli až do 2. svetovej vojny mnohonárodnosťné a mnohonáboženské spoločenstva. Žili tu vedľa seba Nemci, Poliaci, Židia, Česi, katolíci, evangeliči a vyznávači judaizmu. Všetky tieto národy priniesli trvalé prvky svojej kultúry a vytvorili špecifický taviaci kotol rôznych národností, ktorý sa skončil počas druhej svetovej vojny.

V súčasnosti do Bielska-Bialej láka návštevníkov nielen krásna architektúra mesta, ale tiež nádherná krajina okolitých hôr. V meste začína veľké množstvo turistických horských chodníkov. Možno po nich putovať až do niekoľko desiatok kilometrov vzdialeneného Slovenska a Českej republiky.

Veľkou atrakciou Bielska-Bialej je nepochybne moderná lanovka na Szyndzielní – jeden z beskydských vrcholov ležiacich v hraniciach mesta.

Bielsko-Biala je rovnako mestom zaujímavej histórie a početných pamiatok. Mnohé z nich svojim čarom a štýlom odkazujú na metropolu rakúsko-uhorského cisárstva. Preto sa tiež mestu ležia-cemu na okraji Habsburskej monarchie vravievalo „Malá Viedeň“. Zo všetkých miest v Polsku sa Bielsko-Biala môže pochváliť najväčším množstvom pamiatok spojených s luteránstvom, rozvíjajúcim sa tu od doby reformácie.

- Polské divadlo (Teatr Polski)** Postaveno v letech 1889–1890 na území bývalých zámeckých zahrad podle návrhu vídeňského architekta Emila Rittera von Förstera. Náklady na stavbu pokryly příspěvky místní komunity. V roce 1905 se stavba dočkala modernizace. Budova se tehdy rozšířila o boční přístavby a přestavělo se hlediště. Nedávno se interiéry dočkaly úžasně rekonstrukce s obnovou vzhledu z roku 1905.

- Polské divadlo (Teatr Polski)** Postavené v rokoch 1889–1890 na území bývalých zámockých záhrad podľa návrhu viedenského architekta Emila Rittera von Förstera. Náklady na stavbu pokryli príspevky miestnej komunity. V roku 1905 sa stavba dočkala modernizácie. Budova sa vtedy rozšířila o bočné prístavby a prestavalo sa hľadisko. Nedávno sa interiéry dočkali úžasnej rekonštrukcie s obnovou vzhľadu z roku 1905.

- Železniční nádraží** Vybudováno v roce 1889, nedávno úžasně zrekonstruováno. Na průčelí budovy nápis na mramorových deskách připomíná, že stanice patřila k „c.k. Privilegované Severní dráze císaře Ferdinanda“, jednomu z nejstarších železničních spojení v této části Evropy. Ve vestibulu se nacházejí krásné fresky původně zdobící místnost, odhalené a restaurované během rekonstrukčních prací.

Železničná stanica

Bol postavený v roku 1889 a v posledných rokoch bol nádherne zrekonštruovaný. Na priečelí budovy je nápis na mramorových doskách, ktorý pripomína, že stanica patrila „Privilegovanej severnej železnici cisára Ferdinanda“, jednej z najstarších železničných tratí v tejto časti Európy. V predsieni boli počas renovačných prác objavené a zachované nádherné fresky, ktoré pôvodne zdobili túto miestnosť.

- Pomník Martina Luthera** Dílo vídeňského sochaře Franciszka Vogla z roku 1900, svého času druhý pomník reformátora v habsburském Rakousku, v současnosti jediný v Polsku.

Pomník Martina Luthera

Dielo viedenského sochára Franciszka Vogla z roku 1900, svojho času druhý pomník refor-mátora v habsburskom Rakúsku, v súčasnosti jediný v Polsku.

- Evangelicko-ugsburský kostel Spasitele** Kostel byl vystavěn v letech 1782-1789, v letech 1849-1852 k němu byla dostavěna věž. V roce 1881 byl kostel přestavěn v novogotickém stylu podle plánů Henryka von Ferstela, autora Votivního kostela ve Vídni. Zařízení interiéru a novogotické vybavení pocházejí z 19. stol. Krásné varhany z roku 1881.

- Evangelicko-ugsburský kostol Spasitele** Kostol bol postavený v rokoch 1782-1789 a v rokoch 1849-1852 k nemu pristavali vežu. V roku 1881 bol kostol prestavaný v neogotickom štýle podľa plánov Henryka von Ferstela, zakladateľa votívneho kostola vo Viedni. Výzdoba interiéru a neogotické zariadenie z 19. storočia. Krásny organ z roku 1881.

- Zámek Knížat Sułkowských a historické muzeum v Bielsku-Białé**

Nejstarší a největší historická stavba na území města, sídlo těšínských Piastovců a šlechtických rodů (např. Sunneghů a Sułkowských), od roku 1572 administrativně-ekonomické centrum tzv. bielského panství. Nejstarší dochované části zámku, tehdy hradu, pocházejí z 2. pol. 14. stol. Během staletí se mnohokrát přestavovalo, současný vzhled získal na přelomu 50. a 60. let 19. stol.

- Zámok kniežat Sukowských a múzeum v Bielsku-Bialej** Najstaršia a najväčšia historická budova v meste, sídlo cieszyńských Piastovcov a šľachtických rodov (okrem iných Sunneghovcov a Sulkowských), od roku 1572 administratívne a hospodárske centrum tzv. bielskeho štátu. Najstaršie zachované fragmenty hradu pochádzajú z druhej polovice 14. storočia.

Dnešnú podobu získal na prelome 50. a 60. rokov 19. storočia.

- Římskokatolický kostel Božské prozřetelnosti** Barokní stavba vztyčená jezuitu v letech 1760-1769 na místě dřívější dřevěné kaple z roku 1708. Jeden z nejkrásnějších chrámů Bielska-Bialé. Barokně-rokokové vybavení interiéru. Cenné památky představují kazatelna a křtitelnice.

- Římskokatolícky kostol Božskej prozretelnosti** Baroková budova postavená jezuitmi v rokoch 1760-1769 na mieste staršej drevenej kaplnky z roku 1708. Jeden z najkrajších kostolov v Bielsku-Bialej. Barokovo-rokokový dizajn interiéru. Cennými pamiatkami sú kazateľnica a krstiteľnica.

- Římskokatolická katedrála sv. Mikuláše** Farní kostel Bielska postavený v polovině 15. stol., mnohokráte zničený požáry, rozšířený do současné podoby v letech 1908-1910. Má věž vysokou 61 m, okázaly novorománský vstupní portál a v západní části čtyři secesní vitráže. Interiér se rekonstruoval v roce 2002.

- Římskokatolícka katedrála sv. Mikuláša** Farský kostol Bielska postavený v polovici 15. stor., veľakrát zničený po-žiarmi, rozšírený do súčasnej podoby v rokoch 1908–1910. Má vežu vysokú 61 m, okázaly novorománsky vstupný portál a v západnej časti štyri secesné vitráže. Interiér sa rekonštruoval v roku 2002.

- Evangelicko-augsburský kostel Martina Luthera** Klasicistní stavba vystavěná v letech 1792-1798 na místě starého evangelického hřbitova využívaného již na začátku 18. stol. V roce 1832 dřevěné chóry nahradily zděné a kostel byl zaklenut. Malá původní věž se dočkala zvýšení ve 2. polovině 19. stol. Uvnitř se nachází křtitelnice z roku 1817, oltář a kazatelna z 1. poloviny 19. stol., varhany z roku 1848.

- Evangelicko-augsburský kostol Martina Luthera** Klasicistická stavba vystavaná v rokoch 1792 – 1798 na mieste starého evanjelického cintorína využívaného už na začiatku 18. stor. V roku 1832 drevené chóry nahradili murované a kostol bol zaklenutý. Malá pôvodná veža sa dočkala zvýšenia v 2. polovici 19. stor. Vo vnútri sa nachádza krstiteľnica z roku 1817, oltár a kazateľňa z 1. polovice 19. stor., organ z roku 1848.

- Tkalcovský dům (Dom Tkacza)** Věrná rekonstrukce dřevěné budovy z poloviny 18. stol., jakých se kdysi na bielských předměstích nacházelo mnoho. V 18. a 19. stol. je obývaly rodiny tkalců-soukeníků. Od roku 1992 pobočka Muzea v Bielsku-Bialé Uvnitř se nachází tkalcovská dílna s originálním dřevěným tkalcovským stavem z 18. stol., obytné interiéry typické pro rodiny bielských řemeslníků z přelomu 19. a 20. stol.

- Tkáčsky dom (Dom Tkacza)** Verná rekonštrukcia drevenej budovy z polovice 18. stor., akých bolo kedysi na bielských predmestiach veľa. V 18. a 19. stor. ich obývali rodiny tkáčov-súkenníkov. Od roku 1992 pobočka Múzea v Bielsku-Bialej. Vo vnútri sa nachádza tkáčska dielňa s originálnym dreveným tkáčskym stavom z 18. storočia, obytné interiéry typické pre rodiny bielskych remeselníkov na prelome 19. a 20. storočia.

- Radnice** Novorenesanční budova Komunální spořitelny a Magistrátu Bialé, v současnosti sídlo Městského úřadu Bielska-Bialé. Byla postavena podle plánů bialského architekta Emanuela Rosta mladšího. Veřejnosti se otevřela v roce 1897. V roce 1997 prošel objekt generální rekonstrukcí.

- Radnica** Novorenesančná budova Komunálnej sporiteľne a Magistrátu Bialej, v súčasnosti sídlo Mestského úradu Bielska-Bialej. Bola postavená podľa plánov bialskeho architekta Emanuela Rosta juniora. Verejnosti sa otvorila v roku 1897. V roku 1997 prešiel objekt generálnou rekonštrukciou.

- Dům U Žab (Kamienica Pod Żabami)** Secesní dům Rudolfa Nahowského, člena městské rady a majitele renomované vinárny, vystavěný v roce 1903. Nad vstupním portálem z ulice Targowa se nacházejí sochy hodujících žab. Zdi zdobí lezoucí brouci.

- Dom U Żiab (Kamienica Pod Żabami)** Secesný dom Rudolfa Nahowského, člena mestskej rady a majiteľa renomovanej vinárne, vystavaný v roku 1903. Nad vstupným portálom z ulice Targowa sa nachádzajú sochy hodujúcich žiab. Steny zdobia lezúce chrobáky.

- Stará továrna (Stara Fabryka) – pobočka Historického muzea v Bielsku-Białé** Muzeum sídlí v budovách bývalé továrny na sukno a vlněné zboží, založené bielským soukeníkem Karolem Büttnerem. Dvoupatrová hala s rozsáhlým podkrovím stranou od náměstí Żwirki i Wigury, kde se nachází hlavní část muzejní expozice, která vznikla v roce 1868. Expozice muzea zahrnuje unikátní kolekci historických textilních strojů a historickou výstavu připomínající bohatou industriální minulost Bielska-Bialé

- Stará továreň (Stara Fabryka) – pobočka Historického múzea v Bielsku-Bialej** Múzeum sídli v budovách bývalej továrne na súkno a vlnený tovar, založenej bielskym súkenníkom Karolom Büttnerom. Dvojpodlažná hala s priestoranným podkrovím na strane námestia Żwirki i Wigury, v ktorej sa nachádza hlavná časť expozície múzea bola postavená v roku 1868. Expozícia múzea zahŕňa unikátnu kolekciu historických textilných strojov a historickú výstavu pripomínajúcu bohatú industriálnu minulosť Bielska-Bialej

- Loutkové divadlo Banialuka Jerzyho Zitzmana** Jde o jedno z nejstarších loutkových divadel v Polsku. Vzniklo v roce 1947, jeho zakladateli byli dva výtvarní umělci, Jerzy Zitzman a Zenobiusz Zwolski. Loutkové divadlo Banialuka je jedním z nejvýznamnějších loutkových divadel v Polsku, které je často zváno na nejvýznamnější festivaly a získává četné ceny. V bohatém repertoáru divadla najdeme představení jak pro děti a mládež, tak pro dospělé, které se vyznačují inscenačním rozmachem a vždy podstatným tématem. Divadlo je autorem co dva roky pořádaného Mezinárodního festivalu loutkářského umění.

- Bábkové divadlo Banialuka Jerzyho Zitzmana** Ide o jedno z najstarších bábkových divadiel v Poľsku. Vzniklo v roku 1947, jeho zaklada-telmi boli dvaja výtvarní umelci, Jerzy Zitzman a Zenobiusz Zwolski. Bábkové divadlo Ba-nialuka je jedným z najvýznamnejších bábkových divadiel v Poľsku, ktoré je často zvané na najvýznamnejšie festivaly a získava početné ceny. V bohatom repertoári divadla nájdeme predstavenia ako pre deti a mládež, tak pre dospelých, ktoré sa vyznačujú inscenačným rozmachom a vždy podstatnou témou. Divadlo je zakladateľom a organizátorom každé dva roky organizovaného Medzinárodného festivalu bábkarského umenia.

- Studio kreslených filmů** Studio vzniklo v roce 1947, od té doby se v něm natočilo více než 1000 filmů pro děti a dospělé. Právě zde se zrodili nejslavnější hrdinové polské animace, např.: Bolek, Lolek a Tola, pesjek Rexik, klokaník Hip-Hop, slavný lovec Pampalini, kuchař Bartolini, Wawelský drak a spousta, spousta dalších... Studio si lze prohlédnout a seznámit se přitom s fázemi práce na animovaném filmu – lekce vedou zkušení filmaři. Během multimediální prezentace přijdou účastníci lekci do kontaktu se skutečnými dekoracemi, rekvizitami, návrhy postav a animačními kresbami, poznají jednotlivé fáze filmové produkce, od scénáře po hotový film.

- Štúdio kreslených filmov** Štúdio vzniklo v roku 1947, od tej doby sa v ňom natočilo viac ako 1000 filmov pre deti a dospelých. Práve tu sa zrodili najslávnejší hrdinovia poľskej animácie, napr.: Bolek, Lolek a Tola, psík Rexik, klokaník Hip-Hop, slávny lovec Pampalini, kuchár Bartolini, Wawelský drak a množstvo, množstvo ďalších... Štúdio si možno prezrieť a zoznámiť sa prítom s fázami práce na animovanom filme – lekcie vedú skúsení filmaři. Počas multimediálnej prezentácie prídu účastníci lekcií do kontaktu so dekoráciami, rekvizitami, návrhmi postáv a animačnými kresbami, spoznajú jednotlivé fázy filmovej produkcie, od scenára po hotový film.

- Trasa „Pohádková Bielsko-Biala“** Vznikla v centru města a představuje hrdiny pohádek ze Studia kreslených filmů v podobě soch. Na trase potkáme:

- Bolka a Lolka**, kreslené idoly z animovaných filmů známé po celém světě. Dobrodružství dvou sympatických brášek představilo více než 180 krátkých filmů a dva celovečerní filmy. Příběhy chlapců shlédla více než miliarda diváků. Na sochu Bolka a Lolka narazíme v ulici Mostowa, mezi budovami galerie Sfera.

- Rexik**, hrdina hitové série bielských ateliérů. Tento kouzelný pesjek dodnes získává srdce diváků. Během 23 let vzniklo 65 dílů dobrodružství s Rexikovou účastí. Jeho socha se nachází na prostranství u fontány, mezi ulicemi 11 Listopada a Stojałowskiego.
- Slavný lovec Pampalini** společně s hrochem – velice milého, ale neúspěšného lovce zvěčňuje socha, která byla v roce 2019 odhalena u řeky Biala, v oblasti tzv. Krivého mostku, nedaleko bielské radnice.

- Wawelský drak**, Bartoloměj Bartolini se zelenou petrželkou ve znaku – postavy z oblíbeného seriálu Únos Baltazara Hubky, a auto, ve kterém cestovali, si můžeme prohlédnout v ul. 11 Listopada na úrovni náměstí Wojska Polskiego.

- Hned vedle** stojí socha Špeha ze země Dešťovců – Don Pedra de Pommidore, který ve filmovém vtělení pronásledoval Baltazara Hubku a jeho přátele. Vedle špeha stojí Myping, stvoření, které v pohádce sužovalo Krakovo knížectví.

- Cesta „Rozprávková Bielsko-Biala“** Vznikla v centre mesta a predstavuje hrdinov kreslených filmov zo Štúdia kreslených filmov v podobe sôch. Na trase sa stretávame a hrdinami filmov, ako sú: Bolek a Lolek, kreslené idoly známe po celom svete. Dobrodružstvá dvoch sympatických bratov sa predstavili vo viac ako 180 krátkych a dvoch celovečerných filmoch. Dobrodružstvá chlapcov sledovala viac ako miliarda divákov. Sochu Bolka a Loleka nájdete na Mostovej ulici medzi budovami galérie Sfera. Rekso, hrdina seriálového hitu produkčnej spoločnosti z Bielska. Tento očarujúci pes si stále získava srdcia divákov. Za 23 rokov vzniklo 65 epizód dobrodružstiev s Reksiom. Jeho socha sa nachádza na námestí pri fontáne medzi ulicami Listopada 11 a Stojałowskiego. Lovca zvierat Pampalini spolu s hrochom pekným, ale nešíkovným lovcom zvčnila socha odhalená v roku 2019 na rieke Biela, v oblasti takzvaného Krivého mosta, nedaleko bielskej radnice. Wawelského draka, Bartłomieja Bartoliniho Erbu Zelený petržlen postavy z populárneho televízneho seriálu Porwanie Baltazara Gąbki (Únos Baltazara Gąbku) a auto, v ktorom cestovali, možno vidieť na ulici Listopada 11 na úrovni námestia Wojska Polskiego. Hneď vedľa nej sa nachádza socha Dona Pedra de Pommidore, špióna z Krajiny dažďa, ktorý vo filmovej verzii prenasledoval Baltazára Gąbku a jeho priateľov. Vedľa Špión stál Myping, bytosť, ktorá v rozprávke strašila v Krakovom kniežatstve.

- Bielsko-Biala**